

Asia: HE 274/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi saamelaiskäräjistä annetun lain ja rikoslain 40 luvun 11 §:n muuttamisesta

Inarinsaamelaiset ry – Anarâšah rs ei hyväksy hallituksen esitystä saamelaiskäräjälaiksi. Saamelaiskäräjälaki on kokonaisuudessaan uudistamisen tarpeessa, mutta lähtökohta on se, että se tulisi tehdä osallistamalla saamelaisia uudistustyöhön toteutunutta laajemmin. Inarinsaamelaiset ry toteaa, että saamelaiskäräjälakityöryhmässä ei ole ollut inarinsaamelaisten edustusta. Toteamme, että emme ole voineet asiallisesti ja hyvää hallintoa noudattaen osallistua itseämme koskevaan päätöksentekoon. Saamelaiskäräjät ei katsonut tarpeelliseksi nimetä inarinsaamelaista edustajaa saamelaiskäräjälakia uudistavaan työryhmään. Oikeusministeriökään ei katsonut tarpeelliseksi nimetä toimikuntaan inarinsaamelaista edustajaa kirjelmöinnistä huolimatta.

Saamelaiskäräjävaaleissa olleet inarinsaamelaiset edustajat, jotka ovat Inarinsaamelaiset ry:n jäseniä ja edustavat Inarinsaamelaiset ry:n kantoja, ovat tulleet valituiksi saamelaiskäräjille suurilla äänimäärillä. Saamelaiskäräjien valtaa pitävän ryhmittymän kantaa edustavia inarinsaamelaisia ehdokkaita jäi vaaleissa saamelaiskäräjien ulkopuolelle. Tämä todistaa Inarinsaamelaiset ry:n edustavan valtaosaa inarinsaamelaisten kansanosan näkemyksiä saamelaisasioihin.

Taustaa

Inarinsaamelaiset on pieni, noin 1000 henkinen yhteisö, ollen suurin piirtein samankokoinen yhteisö koltasaamelaisten kanssa. Saamelaisia Suomessa on arviolta 10 000. Inarin kunta on Suomen suurin kunta ja sen rajat noudattelevat inarinsaamelaisten vanhan siidan, eli inarinsaamelaisten sukujen hallinnoiman nautintoalueen rajoja. Inarinsaamelaiset ovat perinteisesti eläneet vuodenkulun mukaan *kalastuksesta, metsästyksestä ja keräilystä*. Inarinsaamelaisten perinteinen elinkeinorakenne joutui murrokseen 1940-luvulla alkaneen Inarjärven säännöstelyn myötä, jonka seurauksena perinteinen kalastus ei enää elinkeinona yksin riittänyt. Inarinsaamelaiset joutuivat etsiytymään muiden elinkeinojen pariin ja työllistivät itsensä *metsätaloudella, kullankaivuulla ja matkailulla* sekä yhdistivät kalastukseen muita elinkeinoja, kuten *pienimuotoista poronhoitoa. Saamenkäsitöiden myymisestä* matkailijoille on tullut merkittävä tulonlähde toisen maailmansodan jälkeen ylä-Lapissa.

Saamelaiskäräjät ei ole käynnistänyt mitään toimia inarinsaamelaisten kalastuselinkeinoon elvyttämiseksi.

Saamelaiskäräjävaalit käydään henkilövaaleina. Saamelaiskäräjien edustajia ei valita suhteellista vaalitapaa käyttäen, kuten parlamentaristisessa demokratiassa on tapana toimia. Muun muassa tästä syystä saamelaiskäräjillä ei ole päässyt toteutumaan ns. demokratian itsekorjautuvuus. Tämä on vuosien saatossa johtanut tilanteeseen, jossa valta on alkanut keskittymään ja tällä hetkellä saamelaisyhteisö elää tilanteessa, jossa saamelaiskäräjävaaleja ei käytännössä tarvitsisi käydä lainkaan. Vaalikaudesta toiseen vaaleilla valituista edustajista osa henkilöitä syrjäytetään pysyvästi päätöksenteon ulkopuolelle. Suomen saamelaiskäräjillä ei vallitse parlamentarismi. Nyt hallituksen eduskunnalle jättämä esitys saamelaiskäräjälaiksi on pienen saamelaispoliittisen valtaryhmittymän edustajien laatima ja se näkyy myös lopputuloksessa. Saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana itse määrittää oman itsehallintoelimensä rakenteet ei voi Suomessa tarkoittaa sitä, että autoritääristä valtaa käyttävä ryhmittymä saisi tehdä ihan mitä tahansa, vaientaa erilaiset mielipiteet ja syrjiä kansansa jäseniä. **Ruotsissa ja Norjassa saamelaiskäräjillä on puolueet ja suhteellinen vaalitapa.**

Inarinsaamelaista osa on jätetty vaaliluettelon ulkopuolelle hakemuksistaan huolimatta. Saamelaiskäräjien vaalilautakunta ei ole heitä hyväksynyt. Osa inarinsaamelaista on joutunut hakemaan oikeuttaan Korkeimmalta hallinto-oikeudelta osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. On välttämätöntä tuoda esille, että nämä henkilöt ovat pitäneet itsestään selvänä kuulumistaan alkuperäiskansaan ja hakeutuessaan saamelaiskäräjien vaaliluetteloon, hylkäys on tullut täytenä yllätyksenä. Kyse ei ole siitä, että heillä olisi jossain kaukana menneisyydessä yksi esi-isä, joka on ollut saamelainen, he ovat inarinsaamelaisten yhteisön jäseniä. Nämä henkilöt joutuvat kärsimään suunnattomasti stigmasta, joka asian ympärille on muodostunut. Henkilöt ja tahot (myös saamelaiset), jotka inarinsaamelaisten yhteisön jäsenten kuulumista alkuperäiskansaan vastustaa, eivät edes

tiedä, keistä tässä on kyse, eivätkä ole koskaan kohdanneet tätä asiaa yhteisön sisällä, ja henkilökohtaisesti yksilötasolla.

Suomen alkuperäiskansapolitiikan kehittymisen ongelma

Saamelaiskäräjien vaaliluettelon pohjana on käytetty 1962 Erkki Nickulin suorittamaa Saamelaisväestön tutkimus (Pro Gradu 1968) ja se ei vastaa väestön luetteloinnilta vaadittavia kriteereitä. Aineiston kerääjissä ei ollut yhtään inarinsaamelasta ja Inarin alueen osalta luettelointi jäi puutteelliseksi.

Saamelaiskäräjien perustamista edeltävän Saamelaisvaltuuskunnan äänestysluettelossa (1972-1995) on ollut henkilöitä, jotka eivät ole enää saamelaiskäräjälain tullessa voimaan saaneet äänioikeutta saamelaiskäräjillä. Valtion myötävaikutuksesta syntynyttä tilannetta, jossa tietty etuoikeutettu ryhmä on onnistunut saamaan itselleen aseman päästä määrittelemään alkuperäiskansan jäsenyydestä, eikä ole valmis hyväksymään omasta taustasta ja kulttuurista poikkeavien toisten ryhmien jäseniä, on näin jälkeen päin vaikea saada oikaistua. Valtaan päässyt ja siitä kiinni pitävä ryhmittymä käyttää ja nauttii heille langenneista resursseista (maa- ja vesioikeudet, aineellinen hyöty).

Hallituksen esitys saamelaiskäräjälaiksi

1 § Lain tarkoitus

Saamelaisten siidajärjestelmä perustui oikeudenmukaisuuteen, jossa kaikki otettiin huomioon. Siidassa vallitsi yhteiskunnallinen tasa-arvo. Saamelaiskäräjien itsehallinnon piiriin ei tällä hetkellä pääse kaikki Inarin vanhan siidan asukkaiden jälkeläiset, vaan osa on jätetty ulkopuolelle. Näiden ihmisten saamelaisuutta ei olla arvioitu yhtäläisin perustein, vaan hyväksymis- ja hylkäysperusteissa on suurta vaihtelua. Näin ollen saamelaiskäräjät ei voi Suomessa edustaa YK:n itsemääräämisoikeuden periaatetta ilmentävää kansaa kokonaisuudessa, ja kansojen itsemääräämisoikeus onkin vielä täysin ratkaisematta hallituksen eduskunnalle jättämässä esityksessä saamelaiskäräjälaiksi. Saamelaisilla – ja inarinsaamelaisilla on jo ollut käytössään itse luomansa oikeudenmukaisuuteen perustuva hallintomalli omalla alueellaan.

3 § Oikeus tulla merkityksi vaaliluetteloon

*”KHO päätökset (53 / 93kpl) ovat loukanneet **valittajan** oikeutta saamelaisten alkuperäiskansana määrätä kollektiivisesti mm. saamelaiskäräjien kokoonpanosta. Alkuperäiskansan itsemääräämisoikeuteen sisältyy oikeus päättää oman jäsenyytensä ehdoista.” Saamelaiskäräjät, Sarita Kämäräinen, Elinkeino- ja ympäristölakimiessihteeri saamelaiskäräjien kokous 29.11.2022.*

Itsemääräämisoikeuden nimissä tehtävä vaaliluettelon puhdistus ja oikeus määrätä saamelaiskäräjien kokoonpanosta ja saamelaiskäräjien jäsenyyden ehdoista ei voi tarkoittaa sitä, että yksittäisten saamelaispoliitikkojen tekemät valitukset YK:n elimiin ja sieltä tulevat yksipuoliseen tietoon perustuvien ratkaisuiden pohjalta tehdyt tulkinnot toimisivat sellaisen lainsäädännön pohjana, joka mahdollistaa osan saamelaisten henkilöiden YK:n KP sopimuksen piiriin kuuluvien poliittisten- ja ihmisoikeuksien rikkomisen.

Kuolleen ihmisen kielitaidon todistaminen tasapuolisesti on oikeuskäytännössä osoittautunut mahdottomaksi ja osa todistuksista on jätetty saamelaiskäräjillä huomioimatta.

Lapin Sivistysseuran toimesta on vuodesta 1945 lähtien laadittu vanhojen kirkonkirjojen perusteella saamelaisia koskeva perherekisterikortisto. Kortisto on tehty Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen seurakuntien sekä Petsamon entisten seurakuntien papiston komitean laatimille lomakkeille tekemien ilmoitusten perusteella. Nämä ilmoitukset on henkilöiden saamen kielen taitoon nähden seulottu ja tarkistettu komitean jäsenten ja muiden asiantuntijoiden avulla. Inarin osalta se kattaa ajan 1600-luvun lopusta vuoteen 1900. Lähde: Saamelasiasiainkomitean mietintö 1952.

Saamelaiskäräjät käyttää ensisijaisena näyttönä hakijan tai tämän vanhemman, isovanhemman tai isoisovanhemman kielitaidosta Erkki Nickulin tilastotieteen pro gradu-tutkielma, joka suoritettiin opiskelijoiden toimesta haastattelututkimuksena vuonna 1962. Tutkimuksen pohjana käytettiin Lapin sivistysseuran saamelaisten perherekisterikortistoja, mutta inarinsaamelaisista perheistä pääosa jäi tavoittamatta.

Inarinsaamelaisten perheiden kohdalla on kestänyt, että 3§:n kielimääritelmän pohjana ei haluta käyttää Lapin sivistysseuran kokoamia Saamelaisten perherekisterikortistoja, vaikka ne ovat kattavasti ja perusteellisesti koottuja, perheet henkilökohtaisesti tuntemaan papiston tietojen pohjalta. Nykytilanteessa äidinkielimerkintä väestörekisterissä ei kerro henkilön etnisyydestä. Esitys saamelaiskäräjälaiksi mahdollistaisi entistä suuremman mielivallan käytön saamelaiskäräjillä. Voimassa olevassa laissa saamelaisuuden määritelmä sisältää etnisen syntyperän. Saamelaiskäräjät ovat kuitenkin jättänyt järjestelmällisesti hyväksymättä voimassa olevan lain saamelaismääritelmän täyttäviä etnisiä inarinsaamelaisia saamelaiskäräjien vaaliluetteloon.

Hallituksen esityksessä saamelaiskäräjälaiksi saamelaismääritelmä esitetyssä muodossaan edelleen heikentää inarinsaamelaisten mahdollisuutta edistää, säilyttää ja kehittää omaa kulttuuriaan, koska heiltä estetään entistä tehokkaammin pääsy saamelaiskäräjien vaaliluetteloon. Tämä rikkoo Suomen perustuslakia, ihmisoikeuksia ja alkuperäiskansaoikeuksia mm. ILO 169 sopimuksen alkuperäiskansanmääritelmän perusta on syntyperä ja polveutumisen. **Saamelaiskäräjien useat jäsenet vastustavat esitetyn lakiluonnoksen muutosta ja se pitää ottaa vakavasti. Tämänkaltaisen muutos olisi osoitus huonosta vähemmistöpolitiikasta ja hallinnosta.**

20 § Vaalilautakunta

Suomen tilanne Ruotsiin ja Norjaan verrattuna (joissa on myös kielikriteeri) on ainutlaatuinen. Olemme ainoa pohjoismaa, jossa saamelaiskäräjillä on vaalilautakunta, jolle saamelaisuuttaan joutuu toistelevaan, kun taas siinä Ruotsissa ja Norjassa lähtökohtana on luottamus hakeutujan itseidentifikaatioon ja rehellisyyteen.

41 § Muutoksenhaku vaaliluetteloa koskeissa asioissa / valitusoikeus riippumattomaan tuomioistuimeen

Hallituksen eduskunnalle jättämä saamelaiskäräjälakiesitys mahdollistaa saamelaiskäräjien valtaapitävälle ryhmittymälle oikeuden muodostaa ”riippumaton” muutoksenhakulautakunta valitsemistaan henkilöistä. On epäselvää, miten saamelaiskäräjälakiesityksessä olevan vaalikelpoisuuden kriteeristöä tulkitaan. Tämä mahdollistaa tilanteen, ettei todellista oikaisuvaatimusmahdollisuutta (korkeimpaan hallinto-oikeuteen) ole, koska lakiin ei ole kirjattu yksiselitteisiä kriteerejä, vaan ratkaisuvallta on jätetty edellä mainitulle vaalilautakunnalle.

”Valituslupa on myönnettävä, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi ja valituslupahakemuksessa on esitetty perusteltu väite muutoksenhakulautakunnan päätöksen perustumisesta syrjintään tai ilmeiseen lainvastaisuuteen.”

Näin ollen KHO:lla on hyvin suppea valituslupaperuste. Käytännössä tilanteita, joissa lakia rikottaisiin, ei tässä tapauksessa olisi, koska saamelaiskäräjien autoritääristä valtaa pitävälle ryhmittymälle olisi itsemääräämisoikeuden nimissä annettu valta päättää omien intressien mukaisesti *saamelaiskäräjien kokoonpanosta ja oman jäsenyytensä ehdoista*. Jos lain säätäjä valvoo itse itseään, niin lakia ei voida rikkoa.

Lakiin sisällytetty esitys riippumattomasta muutoksenhakulautakunnasta heikentää inarinsaamelaisten perustuslaillisten perusoikeuksien toteutumista ja mahdollisuutta valittaa itseä koskevista asioista suoraan ja aidosti riippumattomiin tuomioistuimiin.

10 § Kokoonpano ja toimikausi

Hallituksen esitys saamelaiskäräjälaiksi ei tuo muutosta paljon saamelaiskäräjillä kritiikkiä saaneeseen vaalitapaan, johon kiteytyy saamelaistyhteisössä vallitseva epätasa-arvo. Saamelaiskäräjälakiesitys ei edistä oikeudenmukaisuutta ja demokratian kehittymistä saamelaiskäräjillä.

Saamelaiskäräjävaalit on henkilövaalit ja vaalipiirinä koko maa, joskin kuntakohtaisilla kiintiöillä on pyritty takaamaan saamelaialueella asuvien saamelaisten suurempi edustuksellisuus saamelaiskäräjillä. Saamelaiskäräjälaissa ei ole määritelty sitä, miten äänitulos vaikuttaa paikkajakoon. Kun saamelaiskäräjät vaalien jälkeen järjestäytyy ja paikkoja eri toimielimiin täytetään, niin pitäisi luottaa herrasmiessopimukseen siitä, että vaalitulosta kunnioitetaan.

Inarinsaamelaiset edustajat, ovat useissa peräkkäisissä vaaleissa saaneet suurimmat äänimäärät käydyissä saamelaiskäräjävaaleissa. Tilanne on vaalikaudesta toiseen se, että valta-asetelmassa vähemmistöön jääneiden vaalien inarinsaamelaiset ääniharavat, syrjäytetään ja paikat jaetaan valtaa pitävää ryhmittymää myötäileville inarinsaamelaisille, jotka eivät ole päässeet vaaleissa läpi, tai jopa sellaisille, jotka eivät ole olleet vaaleissa ehdolla

edustamatta kuitenkaan asiantuntijuutta. Sillä on suuri vaikutus siihen, kuuluuko inarinsaamelaisten äänestäjien ääni päätöksenteossa.

Kohtelu ulottuu myös niihin vaaleilla valittuihin saamelaiskäräjien jäseniin, jotka eivät ole inarinsaamelaisia, mutta eivät tue valtaa pitävää ryhmittymää. Käytännössä elämme tilanteessa, jossa saamelaiskäräjävaalit on vain näennäinen osoitus demokratiasta.

Esimerkiksi 10 saamelaiskäräjien jäsentä voi saada suuremman äänimäärän vaaleissa, kuin 11 saamelaiskäräjälle valittua valtaa pitävän ryhmittymän jäsentä, ja he voivat ottaa vallan, ja syrjäyttää loput 10 päätöksenteosta. Suomen eduskunnassakin varmistetaan esimerkiksi valiokunnissa, että opposition ääni kuuluu päätöksenteossa. Hallituksen eduskunnalle jättämä saamelaiskäräjälakiesitys mahdollistaa entistä suuremman mahdollisuuden saamelaiskäräjävaalien tuloksen manipulointiin 3 § ja 41 § muotoilujen kautta.

Koska saamelaiskäräjille valitaan jäsenet henkilövaalin kautta, pidämme toimintatapaa syrjivänä.

Inarinsaamelaiset ry toteaa, ettei saamelaisten itsemääräämisoikeus vahvistu lakiesityksen myötä tasapuolisesti. Vahvistamalla valtaa pitävän ryhmittymän itsemääräämisoikeutta poljetaan toisten itsemääräämisoikeutta.

5 -6 § Saamelaiskäräjien yleinen toimivalta, saamelaisten edustaminen

Suomen saamelaiskäräjät on vuosien varrella epädemokraattisen vaalitavan ja hallintomallin seurauksena alkanut autoritarisoitumaan. Pitkittyneen saamelaiskiistan vuoksi saamelaiskulttuuri on politisoitunut. Saamelaiskärjillä on hankkeita, tai saamelaiskäräjät on mukana tai rahoittajana hankkeissa, joissa luodaan eettisiä ohjeistuksia. Olemme tilanteessa, jossa saamelaiskäräjien laatimat ”eettiset ohjeet” rajoittaa matkailu ja käsityöryttäjien oikeutta tuottaa sellaisia tuotteita, mitä he itse haluaisivat myydä. Yleinen keskusteluilmapiiri eettisyydestä aiheuttaa sen, että asiakkaat ovat arkoja ostamaan saamelaisten elinkeinoharjoittajien ja yrittäjien tuotteita.

9 § Neuvotteluveto

Saamelaisista elinkeinoista porotalous nauttii jo nyt niin kovaa lainsuojaa, että kriittinen edunvalvonta on aiheuttanut muille elinkeinoille vaikeuksia. Porotalouden ulkopuolella toimivien saamelaisten elinkeinojen harjoittaminen on vaikeutunut. On vaikea saada lupia luonnonhyödyntämiseen, matkailuelinkeinoon, kalastukseen, metsästykseen, keräilyyn. Myös omien metsien hyödyntäminen on vaikeutunut koska puunostajat pelkäävät imagohaittaa.

9 § pyrkimys saavuttaa yksimielisyyttä saamelaiskäräjien kanssa tai saada saamelaiskäräjien suostumus ennen päätöksentekoa tarkoittaa käytännössä veto-oikeutta maankäyttöhankkeissa. Nykyisessä tilanteessa monet inarinsaamelaisten harjoittamat elinkeinot, sekä elinkeinot, joiden kautta inarinsaamelaisia työllistyy, ovat joutuneet altavastajan asemaan monien saamelaisia koskevien päällekkäisten lakien ja menettelyiden kautta, joiden kautta saamelaiskäräjät käyttävät valtaa. Emme voi hyväksyä sellaista tilannetta, jossa saamelaiskäräjälaki mahdollistaa saamelaiset elinkeinojen ja elinkeinoharjoittajien ja yrittäjien olevan keskenään eriarvoisessa asemassa toisiinsa nähden poronhoidon saadessa tällä hetkellä suurta painoarvoa saamelaiskäräjien toiminnassa.

9 a ja 9b vaikutuksia muihin erilaisiin perinteisiin saamelaiselinkeinoihin, saamelaisten elinkeinoharjoittajien ja yrittäjien perusoikeuksiin, ei olla selvitetty.

Lakiesityksen 9 § vaatimuksineen ja velvoitteineen on kohtuuton ja voi viivyttää lupa-asioiden ja palveluratkaisuiden hallinnollista käsittelyä. Esitys voi vaarantaa vähemmistön vähemmistössä elävän alkuperäisväestö inarinsaamelaisten asemaa sekä erityisesti sitä inarinsaamelaisista kansanosaa, joita saamelaiskäräjät ei hyväksy saamelaisiksi. Saamelaisten kotiseutualueella asuvat saamelaiset eivät voi olla eriarvoisessa asemassa muun maan asukkaisiin nähden. Saamelaiskäräjille ei voi antaa valtaa vaikuttaa yksityisen omaisuuden suojan piiriin kuuluvaa oikeutta hyödyntää omaisuuttaan.

5-9 § muotoilu mahdollistaa entistä kapeammalle sektorille supistuvan saamelaiskulttuurin hallinnoinnin ja asiantuntemuksen. Onko hallituksella perusteita sille, miten eri saamelaisten elinkeinojen, elinkeinoharjoittajien, ja yrittäjien, sekä eri alojen kautta työllistyvien saamelaisten oikeudet otetaan yhdenvertaisesti huomioon eduskunnalle annetussa lakiesityksessä saamelaiskäräjälaiksi? Inarinsaamelaiset ry ei voi hyväksyä lakiesityksen mahdollistavaa

tilannetta, jossa yhdelle saamelasielinkeinolle voitaisiin antaa tarpeettoman suurta painoarvoa samalla kun toiset saamelaiset elinkeinot eivät saisi saamelaiskäräjillä niille kuuluvaa asemaa.

Kulttuurin ylläpidon, kehittämisen ja edistämisen taito ja tieto on kansaan sidottua pääomaa, eikä sen rajaaminen saamelaiskäräjälain myötä saamelaiskäräjille edistä saamelaisten elinkeinojen monimuotoisuutta ja kehittymistä. Saamelaisalueen elinkeinonvapaus mahdollistaa oikein johdettuna vetovoimaisen saamelaisalueen, joka houkuttaa saamelaisnuoria jäämään ja paluumuuttamaan omalle kotiseutualueelleen.

Emme voi hyväksyä saamelaiskäräjälakia esitetyssä muodossa, koska seuraavia kysymyksiä ei olla otettu saamelaiskäräjälakiesitystä valmisteltaessa huomioon, eikä niitä olla mitenkään perusteltu: Miten hallituksen eduskunnalle jättämä saamelaiskäräjälaki ottaa huomioon sen, että saamelaiskäräjillä on runsaasti poliitikkoja, jotka eivät ole päässeet vaikuttamaan siihen, miten lain sisältö vastaisi heidän kollektiivista käsitystään saamelaiskäräjien kokoonpanosta ja oman kansan jäsenyyden ehdoista? Näillä poliitikoilla on niin valtava äänimäärä myös takanaan, että tässä konfliktitilanteessa saamelaistilanteessa on kyseenalaista väittää hallituksen eduskunnalle jättämän esityksen saamelaiskäräjälainsäädännön vastaavan alkuperäiskansa saamelaisten kollektiivista käsitystä lakiesityksen 3 § sisällöstä.

Inarinsaamelaiset ry ei hyväksy Saamelaiskäräjien yleisen toimivallan laajentamista saamelaisten itsemääräämisoikeuden nimissä, ennen kuin Suomessa on tehty laaja-alainen selvitys siitä, kuka kuuluu alkuperäiskansaan ja mitkä organisaatiot voi edustaa saamelaisia ja käyttää Suomen alkuperäiskansan puheoikeutta. On selvitettävä, miten saamelaiskäräjien toiminta, ja useat päällekkäiset lait ja menettelyt, joiden kautta saamelaiskäräjät käyttävät valtaa, vaikuttavat alueen elinkeinoihin. Voimassa oleva saamelaiskäräjälaki on edustuksellisen demokratian kannalta ongelmallinen eikä saamelaiskäräjät kykene edustamaan kaikkia saamelaisia. Tämä lakiesitys heikentää kykyä entisestään.

Pidämme erittäin loukkaavana ja syrjivänä oikeusministerin ja oikeusministeriön virkamiesten lausuntoja siitä, että saamelaiskäräjälakiesityksessä ei määritellä saamelaisuutta, ja voi olla saamelainen ilman äänioikeuttakin.

Inarinsaamelaiset ry esittää, että saamelaiskäräjälaki palautetaan valmisteluun.

Inka Kangasniemi
puheenjohtaja
Saamelaiskäräjien jäsen
sähköposti: ikangasniemi@hotmail.com

Jarmo Katajamaa
varapuheenjohtaja
jkatajamaa@live.com

Inarinsaamelaiset ry on perustettu Inarissa 2007. Inarinsaamelaiset ovat olleet Inarin alueen alkuperäiskansaa ikimuistoisista ajoista lähtien. Yhdistyksessä on tällä hetkellä 150 jäsentä. Inarinsaamelaiset ry:n tarkoituksena on inarinsaamelaisen kulttuurin ylläpitäminen ja edistäminen, inarinsaamelaisten aseman ja oikeuksien edistäminen sekä etujen valvominen.

Inarinsaamelaisten oikeudellinen asema Suomen alkuperäiskansa saamelaisina on osittain tunnustettu. Osan saamelaiskäräjälain määritelmän täyttäviä inarinsaamelaisten ihmisoikeuksien tullessa rikotuksi saamelaiskäräjien jättäessä inarinsaamelaisen kansan jäseniä saamelaiskäräjien vaaliluettelon ulkopuolelle. Inarinsaamelaiset ry jäsenistöstä suurin osa on saamelaiskäräjien vaaliluettelossa olevia inarinsaamelaisia perheineen. Jäsenissä on myös sellaisia, jotka eivät ole saamelaiskäräjien vaaliluettelossa, joko siksi, että eivät ole sinne hakeutuneet, tai eivät ole tulleet hyväksytyksi vaaliluetteloon. Inarinsaamelaiset ry on jäsenmäärältään yksi suomen suurimmista saamelaisyhdistyksistä.